

Požadavky k rigoróznímu řízení v oborech akreditovaných na PF JU

V návaznosti na Rigorózní řád PF JU

jsou stanoveny následující podmínky pro rigorózní řízení ve všech oborech

Rigorózní zkouška se skládá ze dvou částí: obhajoby rigorózní práce a ústní rigorózní zkoušky.

Rigorózní práce musí být původním sdělením. Pokud rigorózní práce vychází z magisterské diplomové práce, nesmí s ní být totožná. Věcný obsah rigorózní práce musí tematiku magisterské diplomové práce smysluplně přesahovat; může být ale s věcným obsahem diplomové práce jen částečně shodný.

Rigorózní práce se odevzdává v pevné vazbě ve třech vyhotoveních. Kromě toho se odevzdává v elektronické verzi ve formátu PDF na vhodném nosiči. Součástí práce je resumé v anglickém jazyce.

Ústní část rigorózní zkoušky se koná bezprostředně po obhajobě rigorózní práce a návazně na ní. V návaznosti na kvalifikaci, znalosti a dovednosti uchazeče získané studiem Učitelství pro 2. stupeň ZŠ, popř. i praxí v oboru je rigorózní zkouška orientována na následující obory:

- dějiny filosofie
- pedagogika a pedagogická psychologie
- přehled oboru a jeho didaktika pro ZŠ

Otázky zkoušky jsou zadávány návazně na tematiku rigorózní práce a ověřují, zda má uchazeč znalosti širšího odborného zázemí a teoretických souvislostí problematiky v rigorózní práci řešené.

Ústní část rigorózní zkoušky z dějin filozofie

Zkouška z dějin filozofie vychází ze základního tématu rigorózní práce. Uchazeč prokazuje hlubší znalost vybraných kapitol dějin filozofie (předsókratovská filozofie, období klasických systémů, středověká filozofie, renesanční filozofie, období novověké filozofie, německá klasická filozofie, filozofie 19. a 20. století) a své vědomosti je schopen na základě literatury doporučené garantem oborové komise aplikovat v odborné diskusi k tématu své práce.

Doporučená literatura:

SOUKUP, V.: Dějiny sociální a kulturní antropologie. Praha 1994.

BENYOVSZKY, L. A KOL.: Filosofická propedeutika I., II. Praha 2001.

PEŠKOVÁ, J.: Role vědomí v dějinách. Praha 1998.

HABERMAS, J.: Strukturální přeměna veřejnosti. Praha 2000.

HONNETH, A.: Odvrácená strana spravedlnosti. Habermas a etická výzva postmoderny. Praha 1995.

JONAS, H.: Komunitarismus – nové „progressivní hnutí“? Praha 1995.

HORYNA, B.: Filosofie posledních let před koncem filosofie. Praha 1998.

KOHÁK, E.: Člověk, dobro a zlo. Praha 1993.

PATOČKA, J.: Nejstarší řecká filozofie. Přednášky z antické filozofie. Praha 1996.

TUGENDHAT, E.: Přednášky o etice. Praha 2002.

BALLESTREM, K., OTTMANN, H.: Politická filosofie 20. století. Praha 1993.

HEIDEGGER, M.: Kant a problém metafyziky. Praha 2004.

Ústní část rigorózní zkoušky z pedagogiky a z pedagogické psychologie

Součástí Státní rigorózní zkoušky je ústní zkouška z pedagogiky a pedagogické psychologie, jejíž zaměření vychází z tématu rigorózní práce. Uchazeč má prokázat dobrou orientaci v současné metodologii a v nových poznatcích hlavních pedagogických disciplín (filosofie výchovy, obecná a srovnávací pedagogika, didaktika, moderní teorie vzdělávání) a pedagogické psychologie. Předpokládá se, že uchazeč dokáže s oporou o doporučenou literaturu (garantem oborové komise) tyto poznatky aplikovat v odborné rozpravě ve vztahu k tématu své rigorózní práce.

Doporučená literatura:

- ANDERSON, L.W. International encyclopedia of teaching and teacher education. Oxford: Elsevier, 1995.
- ČÁP, J.; MAREŠ, J. Psychologie pro učitele. Praha : Portál, 2001.
- HAVLÍK, R.; KOŤA, J. Sociologie výchovy a školy. Praha : Portál, 2002.
- HELUS, Z. Dítě v osobnostním pojetí. Praha: Portál 2004.
- KUHL, J., HECKHAUSEN, H. Motivation, Volition und Handlung. Enzyklopädie der Psychologie, C/IV/4, Göttingen: Hogrefe, 1996.
- MAŇÁK, J.; ŠVEC, Š.; ŠVEC, V. Slovník pedagogické metodologie. Brno : Paido, 2005.
- POL, M. Kultura školy : Příspěvek k výzkumu a rozvoji. Brno : MU, 2005.
- PRAŽSKÁ SKUPINA ŠKOLNÍ ETNOGRAFIE. Psychický vývoj dítěte od 1. do 5. třídy. Praha: Karolinum, 2005.
- PRŮCHA, J. Moderní pedagogika. Praha : Portál, 2005.
- PRŮCHA, J. Srovnávací pedagogika. Praha : Portál, 2006.
- RÝDL, K. Inovace školských systémů. Praha : ISV, 2003.
- SPIPKOVÁ, V. a kol. Současné proměny vzdělávání učitelů. Brno : Paido, 2004.
- STERNBERG, R. J., WILLIAMS, W. M. Educational Psychology, Boston : Allyn & Bacon, 2002
- WHELDALL, K. Developments in educational psychology: how far have we come in 25 years?, London : Routledge, 2006

Pro jednotlivé obory jsou stanoveny následující podmínky

Učitelství a didaktika přírodopisu pro 2. stupeň základních škol

Rigorózní práce ve výše uvedeném oboru musí

- a) být původním sdělením přínosným pro oblast teorie či praxe výuky přírodopisu na 2. stupni ZŠ, resp. obecně pro oblast vzdělávání biologii či geologii pro odpovídající věkový stupeň žáků;
- b) obsahovat originální výsledky základního, aplikovaného či akčního výzkumu nebo jiné badatelské činnosti v dané oblasti;
- c) splňovat formální požadavky kladené na gradační práce (viz informačním metodický pokyn poskytovaným uchazečům - vydá VK KBi PF JU; k dispozici u sekretářky KBi sramhaus@pf.jcu.cz).

Pokud je **rigorózní práce** předkládána **jako publikovaný článek s komentářem**, musí:

- a) tento článek splňovat požadavky uvedené v bodech a) a b);

- b) být tento článek obsahově ucelenou studií (nikoli krátkým sdělením);
- c) být tento článek publikován v recenzovaném vědeckém nebo odborném časopise nebo recenzovaném konferenčním sborníku;
- d) na něm mít uchazeč nejméně nadpoloviční autorský podíl (doložený vyjádřením spoluautorů).

Pokud je **rigorózní práce** předkládána **jako soubor publikovaných článků s komentářem**, musí:

- e) tyto články mít související tematiku;
- f) alespoň jeden z nich splňovat podmínky uvedené v bodech d) až g).

V návaznosti na kvalifikaci, znalosti a dovednosti uchazeče získané studiem, popř. i praxí v oboru Učitelství přírodopisu pro 2. stupeň ZŠ je rigorózní zkouška orientována na **přehled přírodopisu a didaktika přírodopisu pro ZŠ**. Tematické okruhy otázek ke zkoušce z jednotlivých oborů nejsou explicitně stanoveny. Otázky zkoušky jsou zadávány návazně na tematiku rigorózní práce a ověřují, zda má uchazeč znalosti širšího odborného zázemí a teoretických souvislostí problematiky v rigorózní práci řešené.

Učitelství a didaktika českého jazyka a literatury pro 2. stupeň základních škol

Rigorózní práce

Uchazeči se doporučuje, aby téma rigorózní práce předem konzultoval s vedoucím katedry. Uchazeč může navrhnout téma své rigorózní práce, které musí být v souladu s udělenou akreditací magisterského studijního oboru. Rozsah rigorózní práce je od 100 do 150 stran odborného textu (dle ČSN). Rigorózní práce musí mít jasně vymezený výzkumný cíl, uchazeč musí prokázat znalost odborné literatury a pramenů v požadovaném rozsahu. Rigorózní práce by měla mít širší uplatnění v odborné praxi.

Uchazeč musí prokázat základní předpoklady k samostatné vědecké práci, výhodou je publikování části práce v odborném tisku ještě před její obhajobou.

Ústní část rigorózní zkoušky je orientována na *teorii a dějiny české literatury, teorii a didaktiku literatury*.

Ústní část zkoušky bude zaměřena na teorii, která vychází z tématu rigorózní práce, a rovněž na oborovou didaktiku. Předpokládá se, že uchazeč prokáže odborné znalosti v oboru, že ovládá metody vědecké práce a dokáže je tvořivě aplikovat v literárněvědné a školské praxi.

Tematické okruhy otázek k rigorózní zkoušce nebudou explicitně stanoveny. Seznam odborné literatury k ústní i písemné části zkoušky určí vedoucí katedry po vzájemné konzultaci podle odborného a pedagogického zaměření.

Učitelství a didaktika zeměpisu pro 2. stupeň základních škol

Rigorózní práce musí být původním sdělením. Může se jednat o obsahově dopracovanou a metodologicky pozměněnou diplomovou (magisterskou) práci, která přináší ucelené zpracování vybrané problematiky daného oboru (učitelství a didaktika zeměpisu pro 2. stupeň základních škol). Téma rigorózní práce je nutné předem konzultovat s vedoucím katedry. Jako rigorózní práci lze také přijmout soubor alespoň tří článků se související tematikou,

publikovaných v domácích či zahraničních periodikách, které budou vhodně doplněny úvodem a závěrem a didaktickou aplikací.

Ústní část rigorózní zkoušky je orientována na následující okruhy:

1. Obecné otázky fyzické geografie a kartografie s didaktikou

Stavba a složení Země; Zvětrávání a svahová modelace; Geomorfologická činnost tekoucích vod; Krasové jevy a jejich zeměpisné rozšíření; Kryogenní a glaciální procesy a tvary; Eolické procesy; Geomorfologická činnost oceánů, moří a jezer; Geomorfologická činnost organismů a člověka; Fyzikální a chemické vlastnosti mořské vody a jejich regionální odlišnosti; Pohyby mořské vody - druhy vlnění, slapové pohyby; systém mořských proudů ve světovém oceánu; Fyzikogeografické (přírodní) poměry v povodí a jejich vliv na odtokový režim vodních toků, říční síť a povodí, vývoj koryta vodního toku; Změny průtoku a vodního stavu vodních toků v závislosti na zdrojích vodnosti v jednotlivých klimatických pásech; Druhy podpovrchových vod, hladina podzemní vody a její pohyb; Druhy jezer podle vzniku a jejich zeměpisné rozšíření, fyzikální, chemické a biologické vlastnosti jezerní vody; Radiační bilance Země; Rozložení teploty vzduchu na Zemi a její sezónní změny; Voda v atmosféře - vlhkost vzduchu, kondenzace vodních par, oblačnost, srážky a jejich časové a prostorové rozložení na Zemi; Vznik a dělení tlakových útvarů, časové a prostorové rozložení tlaku vzduchu na Zemi; Proudění vzduchu - obecné zákonitosti, místní větry a místní cirkulační systémy; Vzduchové hmoty, atmosférické fronty a cyklonální činnost; Všeobecná cirkulace atmosféry; Klimatické klasifikace; Vliv člověka na změny klimatu, klima měst; Areál rozšíření organismů a jeho změny; Floristické členění Země; Faunistické členění Země; Charakteristika hlavních geobiomů mimotropických šířek (vegetační pásy); Charakteristika hlavních geobiomů tropických šířek (vegetační pásy); Matematická kartografie - souřadnicové systémy, kartografická zobrazení; Orientace a pohyb podle mapy, kartometrie; Kartografická generalizace a kartografické vyjadřovací prostředky; Obsah map - doplňkové a konstrukční prvky, výškopis, polohopis, popis mapy; Metody tématické kartografie, kombinace metod a velikostní stupnice; Kartografická díla, mapám příbuzná znázornění.

2. Obecné otázky sociální a teoretické geografie s didaktikou

Rozmístění obyvatelstva na Zemi; Přirozený pohyb obyvatelstva; Mechanický pohyb obyvatelstva; Struktura obyvatelstva - podle pohlaví a věku; Struktura obyvatelstva - rasová, jazyková a národnostní; Geografie městských sídel – urbanizace; Geografie venkovských sídel; Obecná geografie dopravy - dopravní síť, dostupnost, poloha, regionalizace v dopravě; Odvětví dopravy a jejich význam v území; Geografie služeb - struktura a prostorová organizace, lokalizační faktory, trendy; Geografie cestovního ruchu - základní pojmy, rekreační zdroje, předpoklady; Geografie průmyslu - klasifikace průmyslu, metody hodnocení průmyslu, odvětvové členění, lokalizační faktory; Těžba nerostných surovin - geografický přehled; Zpracovatelský průmysl - geografický přehled; Přírodní faktory ovlivňující zemědělskou výrobu; Sociální faktory ovlivňující zemědělskou výrobu; Pěstování zemědělských plodin, chov hospodářských zvířat a rybolovu; Typologie světového zemědělství; Územně plánovací podklady a dokumentace a jejich tvorba; Účastníci procesu územního plánování a územního rozvoje; Zonace urbanizovaných struktur pro potřeby územního plánování; Region, typy regionů, regionalizace, geografická typologie; Geografické pravidelnosti; Objekt a předmět geografie, rysy geografie; Vnitřní struktura geografie (geografické disciplíny) a vazby k jiným oborům; Zdroje informací o území, geografická literatura, periodika.

3. Regionální geografie České republiky a jižních Čech s didaktikou

Matematickogeografická a fyzickogeografická poloha ČR; Geologická regionalizace ČR; Geomorfologické členění ČR, charakteristiky jednotek do úrovně celků; Klimatické poměry ČR; Hydrografická síť, jezera a vodní nádrže, podzemní voda v ČR; Územní ochrana přírody a krajiny v ČR, životní prostředí ČR; Sociálně geografická a geopolitická poloha ČR, vývoj hranic, zapojení ČR do mezinárodních struktur; Vývoj obyvatelstva ČR a demografické charakteristiky; Vývoj osídlení ČR a současná sídelní struktura; Zemědělská výroba ČR - přírodní podmínky a rozmístění produkce; Průmyslová výroba ČR - regionální a odvětvová struktura; Doprava a dopravní síť, služby a zahraniční obchod ČR; Cestovní ruch a rekreace v ČR, regiony cestovního ruchu; Charakteristiky regionů ČR – Severozápad; Charakteristiky regionů ČR – Severovýchod; Charakteristiky regionů ČR - Střední Čechy a Praha; Charakteristiky regionů ČR – Jihozápad; Charakteristiky regionů ČR – Jihovýchod; Charakteristiky regionů ČR - Střední Morava; Charakteristiky regionů ČR – Moravskoslezsko; Geomorfologické členění jižních Čech; Klimatické poměry jižních Čech; Hydrologické poměry jižních Čech; Přírodní a kulturní vegetace jižních Čech; Obyvatelstvo jižních Čech a jeho demografické charakteristiky; Sídelní systém jižních Čech; Zemědělská výroba v jižních Čechách; Surovinové zdroje a průmyslová výroba jižních Čech; Rekreace a cestovní ruch v jižních Čechách; Hospodářské transformační procesy 90. let a jejich dopad na JČ.

4. Regionální geografie světa s didaktikou

Regionálně geografická charakteristika regionů Evropy, Asie, Afriky, Ameriky, Austrálie a Oceánie.

Učitelství a didaktika hudební výchovy pro 2. stupeň základních škol

Rigorózní práce musí být původním sdělením vycházejícím z teorie či dějin hudby nebo didaktiky hudební výchovy v rozsahu minimálně 100 stran. Téma práce může vzejít i z návrhu uchazeče, avšak je nutné je předem konzultovat s vedoucím katedry.

Ústní část rigorózní zkoušky je orientována na hudebně teoretický základ vycházející z historického vývoje skladebných technik a hudebního jazyka.

Učitelství a didaktika matematiky pro 2. stupeň základních škol

Rigorózní práce ve výše uvedeném oboru musí:

- a) být původním sdělením přínosným pro oblast teorie či praxe výuky matematiky na 2. stupni
- b) obsahovat původní výsledky základního a aplikovaného výzkumu nebo jiné badatelské činnosti v dané oblasti;

Pokud je rigorózní práce předkládána jako publikovaný článek s komentářem, musí:

- c) tento článek splňovat požadavky uvedené v bodech a) a b);
- d) být tento článek obsahově ucelenou studií (nikoli krátkým sdělením);
- e) být tento článek publikován v recenzovaném vědeckém nebo odborném časopise;

Pokud je rigorózní práce předkládána jako soubor publikovaných článků s komentářem, musí:

- f) mít tyto články související tematiku;
g) alespoň jeden z nich splňovat podmínky uvedené v bodech d) až e).

Rigorózní zkouška je v návaznosti na kvalifikaci, znalosti a dovednosti uchazeče získané studiem, popř. praxí v oboru Učitelství matematiky pro 2. stupeň ZŠ orientována na přehled matematiky a didaktiku matematiky pro ZŠ.

Tématické okruhy otázek k ústní zkoušce nejsou explicitně stanoveny. Otázky zkoušky jsou zadávány návazně na tematiku rigorózní práce a ověřují, zda má uchazeč znalosti širšího odborného zázemí a teoretických souvislostí problematiky řešené v rigorózní práci.

Učitelství a didaktika německého jazyka pro 2. stupeň základních škol

Rigorózní práce je napsána v německém jazyce v rozsahu minimálně 80 normostran.

Ústní část rigorózní zkoušky i obhajoba probíhají v němčině. Ústní část zkoušky prověří znalosti posluchače z didaktiky, lingvistiky a literatury německého jazyka, tedy z dílčí disciplíny odpovídající zaměření RP. (Bližší podmínky stanoví vedoucí katedry po dohodě s kandidátkou/kandidátem.)

Učitelství anglického jazyka pro 2. stupeň základních škol

Rigorózní práce může být předložena v češtině nebo v angličtině. Její rozsah by měl být kolem 100 stran textu. Téma rigorózní práce musí korespondovat s udělenou akreditací navazujícího magisterského studijního oboru. Nemusí být nutně didaktická, ale měla by i u odborných prací mít pedagogický přesah. Téma rigorózní práce je třeba předem konzultovat s vedoucí/m katedry.

Pokud je rigorózní práce předkládána jako publikovaný článek s komentářem, musí:

- a) tento článek být původním sdělením přínosným pro oblast teorie či praxe výuky angličtiny;
- b) obsahovat původní výsledky základního a aplikovaného výzkumu nebo jiné badatelské činnosti;
- c) být obsahově ucelenou studií (nikoli krátkým sdělením);
- d) být publikován v recenzovaném vědeckém nebo odborném časopise nebo recenzovaném konferenčním sborníku;
- e) na něm mít uchazeč nejméně nadpoloviční autorský podíl (doložený vyjádřením spoluautorů).

Pokud je rigorózní práce předkládána jako soubor publikovaných článků s komentářem, musí:

1. tyto články mít související tematiku;
2. alespoň jeden z nich splňovat podmínky uvedené v bodech a) až e).

Komentář musí obsahovat úvod, závěr a popis vztahu k didaktice oboru, tedy popis didaktické aplikace předkládaného výzkumu.

Rigorózní zkouška by měla prokázat, že si je uchazeč vědom širších souvislostí své práce s anglistickými disciplinami, ať už půjde o didaktiku, lingvistiku, literaturu či dějiny a kulturní studia. Otázky ke zkoušce každého konkrétního uchazeče stanoví společně s uchazečem vedoucí katedry na základě tématu rigorózní práce.

Učitelství a didaktika občanské výchovy pro 2. stupeň základních škol

Rigorózní práce

Uchazeč by měl téma rigorózní práce předem konzultovat s vedoucím katedry. Uchazeč může navrhnout téma své rigorózní práce, které musí být v souladu s udělenou akreditací magisterského studijního oboru. Rozsah rigorózní práce je minimálně 120 stran odborného textu (dle ČSN). Rigorózní práce má jasně vymezený výzkumný cíl a jeho širší uplatnění v odborné praxi, stanovený metodologický přístup a možnost uplatnění výsledků v příslušném vědním oboru.

Ústní část rigorózní zkoušky má prokázat, že uchazeč získal odborné vědomosti ve zvoleném oboru, ovládá metody vědecké práce a umí je tvořivým způsobem aplikovat v praxi.

Uchazeč tímto prokazuje své znalosti vědního oboru a schopnost analytického myšlení na základě četby odborných textů. Uchazeč volí jeden konkrétní obor ústní zkoušky na základě tématu a obsahového zaměření rigorózní práce a předloží seznam 5 odborných titulů z doporučené literatury. Část ústní zkoušky je zaměřena na teorii, která vychází ze základního tématu rigorózní práce a rovněž na oborovou didaktiku .

Politologie

Úspěšný uchazeč by měl prokázat znalost základních témat politologického výzkumu, měl by zařadit Českou republiku v rámci systému současných demokracií a měl by být schopen popsat vývoj a proměny myšlenky demokracie od doby antického Řecka po současnost.

Doporučená literatura:

DVOŘÁKOVÁ, V. a kol.: Komparace politických systémů I. Praha 2005.

FIALA, P., PITROVÁ, M.: Evropská unie. Brno 2003.

GERLOCH, A., HŘEBEJK, J., ZOUBEK, V.: Ústavní systém České republiky. Základy českého ústavního práva. Praha 1999.

HEYWOOD, A.: Politické ideologie. Praha 1994.

ŘÍCHOVÁ, B.: Úvod do současné politologie. Srovnávací analýza demokratických politických systémů. Praha 2002.

VODIČKA, K., CABADA, L.: Politický systém České republiky. Historie a současnost. Praha 2003.

MANSFELDOVÁ, Z., KROUPA, A. (eds.): Participace a zájmové organizace v České republice. Praha 2005.

BALÍK, S., HLOUŠEK, V., HOLZER, J., ŠEDO, J.: Politický systém českých zemí 1848 – 1989. Brno 2006.

ŘÍCHOVÁ, B.: Přehled moderních politologických teorií. Praha 2000.

FIALA, P., STRMISKA, M.: Teorie politických stran. Brno 1998.

NOVÁK, M.: Systémy politických stran. Praha 1997.

HEYWOOD, A.: Politologie. Praha 2004.

Historické disciplíny (Světové dějiny 20. století, České a slovenské dějiny 20. století, Religionistika)

Ze světových dějin 20. století by měl uchazeč hlouběji poznat hlavní vývojové tendence a události, tj. témata: první světová válka, ruské revoluce 1917, demokracie a totalitarismus v poválečných dějinách, fašismus a nacismus, druhá světová válka, poválečný vývoj – dominance supervelmocí, studená válka, rozpad koloniálního systému, genocidy 20. století, pád komunistických a pravicových diktatur v Evropě, rozpad SSSR, vítězství demokracie v Evropě, evropská integrace – vznik Evropské unie, demokracie a diktatury v mimoevropském světě, globalizace světa, úsilí o udržení světového míru a boj proti mezinárodnímu terorismu.

V českých a slovenských dějinách 20. století by měl uchazeč prokázat hlubší znalost těchto témat: český a slovenský národ za první světové války, vznik Československa a dějiny první republiky, mnichovská krize 1938, nacistická okupace českých zemí, slovenský fašistický stát, poválečný vývoj směrem ke komunistické diktatuře, diktatura 50. let, demokratizační proces v r. 1968, sovětská okupace a období tzv. normalizace, revoluce 1989 a následné rozdělení Československa. Měl by být také dobře obeznámen s významnými politickými osobnostmi Československa (zejména T. G. Masaryk, E. Beneš, M. R. Štefánik, E. Hácha, A. Dubček, L. Svoboda, V. Havel).

Z religionistiky by měl uchazeč dobře znát hlavní náboženství současného světa (hinduismus, buddhismus, taoismus, konfucianismus, šintoismus, judaismus, křesťanství, islám) a umět zhodnotit jejich civilizační přínos (etika, kultura).

Doporučená literatura:

Světové dějiny 20. století

JOHNSON, P.: Dějiny 20. století. Praha 1991.

HOBSBAWM, E.: Věk extrémů. Krátké 20. století 1914-1991. Praha 1998.

ARON, R.: Historie XX. století. Praha 1999.

NOLTE, E.: Fašismus ve své epoše. Praha 1998.

RUPNIK, J.: Jiná Evropa. Praha 1992.

České a slovenské dějiny 20. století

ČORNEJ, P., BĚLINA, P., POKORNÝ, J. a KOL.: Dějiny zemí Koruny české I, II. Praha 1992.

HÁJEK, M., RYŠÁNKOVÁ, J. a KOL.: Svět a Československo ve 20. století. Praha 1990.

OLIVOVÁ, V.: Československo v rozrušené Evropě. Praha 1968 (a dal. vyd.).

KAPLAN, K.: Pravda o Československu 1945-1948, Praha 1990.

TIGRID, P.: Kapesní průvodce inteligentní ženy po vlastním osudu. Praha 1990.

Religionistika

HELLER, J., MRÁZEK, M.: Nástin religionistiky. Praha 1988 (a dal. vyd.).

VALLON, J. a KOL.: Kniha o náboženstvích. Praha 1993 (a dal. vyd.).

SMITH, H.: Světová náboženství. Po stopách moudrosti předků. Praha 1995.

MACHOVEC, M.: Ježíš pro moderního člověka. Praha 1990 (a dal. vyd.).

FRANKIELOVÁ, S. S.: Křesťanství. Cesta spásy. Praha 1996.

Ekonomie

Uchazeč prokazuje své znalosti z následujících tematických celků: fungování tržní ekonomiky na úrovni národního hospodářství, specifická problematika národního hospodářství, základní národohospodářské vazby, problémy a jejich řešení v souvislosti s ekonomikou ČR a EU. Otázka trhu a jeho fungování, nabídka a tržní cena, poptávka a nabídka, daňová soustava ČR, organizace podnikání, firma a trh, způsoby ekonomického zajišťování veřejných služeb včetně problematiky veřejných výdajových programů.

Doporučená literatura

- SMITH, A.: Pojednání o podstatě a původu bohatství národů. Praha 1958 (a dal.vyd.. 2001).
 RICARDO, D.: Zásady politické ekonomie a zdanění. Praha 1956. (a dal. vyd.).
 KEYNES, J. M.: Obecná teorie zaměstnanosti, úroku a peněz. Praha 1953.
 SCHUMPETER, J. A.: Kapitalismus, socialismus a demokracie. Brno 2004.
 BECKER, G. S.: Teorie preferencí. Praha 1997.
 STIGLITZ, J. E.: Jiná cesta k trhu“ hledání alternativy k současné podobě globalizace. Praha 2003.

Sociologie

Uchazeč prokazuje teoretické a praktické znalosti z obecné sociologie, dějin světové sociologie 19. a 20. století, sociologických teorií, problémů a praktických dovedností sociologického výzkumu.

Doporučená literatura

- BERGER, P., LUCKMANN, T.: Sociální konstrukce reality. Brno 1999.
 FAY, B.: Současná filozofie sociálních věd. Praha 2002.
 HARRINGTON, A.: Moderní sociální teorie. Praha 2006.
 KELLER, J.: Dějiny klasické sociologie. Praha 2005.
 MOŽNÝ, I.: Rodina a společnost. Praha 2008.
 PETRUSEK, M.: Společnosti pozdní doby. Praha 2006.
 SURYNEK, A., KOMÁRKOVÁ, R., KAŠPAROVÁ, E.: Základy sociologického výzkumu. Praha 2001.
 TUČEK, M. a KOL.: Dynamika české společnosti a osudy lidí na přelomu tisíciletí. Praha 2003.

Filozofie

Z filozofie se předpokládá, že uchazeč prokazuje hlubší znalost z dějin filozofie (předsókratovská filozofie, období klasických systémů, filozofie v období helénismu, středověká filozofie, arabská a židovská filozofie, renesanční filozofie, období novověké filozofie, filozofie v období osvícenství, německá klasická filozofie, filozofie 19. a 20. století) a na základě doporučené literatury je schopen vést odbornou diskusi k tématu.

Doporučená literatura

- PLATÓN: Ústava. Praha 1996.
 ARISTOTELES: Etika Nikomachova. Praha 1996.
 DESCARTES, R.: Principy filozofie. Praha 1998.
 HUME, D.: Zkoumání o lidském rozumu. Praha 1996.
 KANT, I.: Prolegomena ke každé příští metafyzice, jež se bude moci stát vědou. Praha 1992.
 NIETZSCHE, F.: Tak pravil Zarathustra. Praha 1995.
 AUGUSTINUS, A.: Vyznání. Praha 1999.
 BACON, F.: Nové Organon. Praha 1990.
 KIERKEGAARD, S. A.: Bázeň a chvění. Nemoc k smrti. Praha 1993.
 LYOTARD, J. F.: O postmodernismu. Praha 1993.
 HEIDEGGER, M.: Bytí a čas. Praha 1996.
 PATOČKA, J.: Kacířské eseje o filozofii dějin. Praha 1990.
 ROUSSEAU, J. J.: O společenské smlouvě. Praha 1949.

Učitelství a didaktika tělesné výchovy pro střední školy

Rigorózní práce se zpracovává v oblasti kinantropologie.

Ústní část rigorózní zkoušky se zaměřuje na následující okruhy:

- Metodologie výzkumu v kinantropologii
- Historie tělesné výchovy a sportu
- Pedagogika
- Obecná, vývojová, pedagogická a sociální psychologie
- Psychologie sportu
- Didaktika tělesné výchovy
- Didaktika sportu
- Antropomotorika a biomechanika
- Anatomie a fyziologie
- Teorie a didaktika atletiky
- Teorie a didaktika plavání
- Teorie a didaktika sportovních her
- Teorie a didaktika gymnastiky
- Teorie a didaktika lyžování

Okruhy jsou vybrány konkrétnímu uchazeči s ohledem na zaměření jeho rigorózní práce.

Učitelství a didaktika výtvarné výchovy pro 2. stupeň základních škol

Požadavky na rigorózní práci:

Rigorózní práce musí kromě shrnutí literatury představovat samostatný badatelský přístup ke stanovenému tématu, týkajícímu se teorie výtvarné výchovy a teorie výtvarného umění. Práce musí být ucelenou studií, vycházející nejen z české, ale i zahraniční literatury, včetně využití pramenů.

Ústní část rigorózní zkoušky se zaměřuje na teorii výtvarné výchovy:

A. Teorie výtvarné výchovy

Dějiny teorie výtvarné výchovy ve světě i v českých zemích a její protagonisté

Kritická analýza tzv. nového pojetí výtvarné výchovy

Vědecké zkoumání výtvarného projevu dětí a mládeže a její základní linie v minulosti i současnosti

Současné názory a trendy ve výtvarné pedagogice ve světě a v ČR

Základní literatura:

READ, A.: *Výchova uměním*. Praha Odeon 1968.

ARNHEIM, R.: *Visual thinking*. Berkley, University Press 1969.

EHRENZWEIG, A.: *The hidden order of Art*. University of California Press, 1971.

GARDNER, H.: *Art education and human development*. The J. Paul Getty Trust. California, Los Angeles 1990.

LOWENFELD, V.-BRITAIN, L.W.: *Creative and mental growth*. Prentice Hall inc. New Jersey 1987.

B. Dějiny umění

Prehistorické a starověké kořeny evropského umění

Středověké umění – mezi renesancemi antiky a vznikem autonomní kvality gotického umění

Dědictví a přínos renesančního a barokního umění
 Klasicistní a akademické tradice v kontextu vývoje umění a civilizace 19. století
 Význam moderního umění a transformace jeho odkazu v postmoderní době

Základní literatura:

- BECKWITH, J.: The early medieval art, London 2000.
 BELTING, H.: Konec dějin umění, Praha 2000.
 DVOŘÁK, M.: Katechismus památkové péče, Praha 2000 (reedice).
 FILIP, J.: Keltská civilizace a její dědictví, Praha 1995.
 GOMBRICH, E.H.: Umění a iluze, Praha 1980.
 HUYGHE, R.: Umění pravěku a starověku, Praha 1969.
 HUYGHE, R.: Umění renesance a baroku, Praha 1969.
 HUYGHE, R.: Umění 19. a 20. století, Praha 1978.
 CHADRABA, R. A KOL. (eds): Dějiny českého výtvarného umění, I-IV, Praha 1984-2003.
 MATINDALE, A.: Gothic art, London 2000.
 SEDLMAYER, H.: Ztráta středu, Praha 2000.
 STRONG, D.: Antické umění, Praha 1980.
 PIJOAN, J.: Dějiny umění I.-XI.. Praha 2003-2005.
 SYROVÝ, B.: Architektura – svědectví dob. Praha SNTL 1997.
 VACHOVÁ, R.: Věda o slohu. Praha Aula 1993.
 CURTIS, J.R.W.: Architektur im 20. Jahrhundert. Stuttgart Deutsche Verlags-Anstalt 1989.

Učitelství a didaktika výchovy ke zdraví pro 2. stupeň základních škol

Požadavky na rigorózní práci

Téma rigorózní práce musí být v souladu s udělenou akreditací magisterského studijního oboru v rozsahu od 90 – 130 stran. Rigorózní práce má jasně stanovený metodologický přístup a možnost uplatnění výsledků v teorii a praxi výchovy ke zdraví. Rigorózní práce prokazuje schopnost samostatné činnosti v oblasti výzkumu.

Ústní část státní rigorózní zkoušky se zaměřuje na teorii výchovy ke zdraví ve smyslu následujících tématických okruhů.

Tématické okruhy k rigorózní zkoušce:

1. Výchova ke zdraví v kontextu pedagogických disciplin.
2. Vývoj výchovy ke zdraví v současném školství v ČR a v zahraničí.
3. Seberealizace, sebeúcta a sebekontrola ve vztahu ke zdravotnímu stavu člověka.
4. Výzkumné metody ve výchově ke zdraví, psychodiagnostika ve výchově ke zdraví.
5. Zdraví v kontextu edukace. Koncepce výchovy ke zdraví. Právní předpisy, normy a zákony týkající se výchovy ke zdraví v ČR.
6. Systém spolupráce v zemích EU v oblasti výchovy ke zdraví. Přínos Velké Británie a dalších zemí. Evropské dokumenty týkající se podpory zdraví.
7. Psychologické, fyziologické a behaviorální účinky stresu na zdraví člověka.
8. Výchova ke zdraví – strategie výuky duševní hygieny ve škole.
9. Syndrom vyhoření v pedagogickém povolání. Edukační strategie zaměřené na řešení problému. Intervence, techniky.
10. Pedagogicko-psychologické a didaktické konsekvence vztahu edukátor - edukant ve výchově ke zdraví.
11. Metody a postupy ve výchově ke zdraví.
12. Psychosociální aspekty genderu. Postoje ke zdraví a životní styl, specifika mužů a žen.

13. Integrativní a bio-psycho-sociální přístup ke zdraví. Výchova ke zdraví jako základ prevence.
14. Výchova ke zdraví a životospráva. Diurnální rytmy u dětí a dospělých.
15. Metodologie snižování nadváhy. Nerovnováha příjmu a výdeje energie. Nadváha a vlivy genetické, hormonální, metabolické, psychické a sociální.
16. Motivace podpory zdraví. Efektivita programů podpory zdraví u lidí s postižením.
17. Výchova ke zdraví v seniorském věku.
18. Výživa a zdraví. Zdravý životní styl a výživa. Ochranná strava.
19. Význam relaxačních a regeneračních technik ve výchově ke zdraví v různých věkových skupinách. Indikace a kontraindikace. Přehled, výzkum.
20. Psychosomatická rovnováha a její rozvoj ve výchově ke zdraví. Evropské a asijské systémy zdravotního cvičení. Vymezení, charakteristika.

Doporučená literatura:

- COAN, I. Optimální osobnost a duševní zdraví. Praha: Portál, 2001.
- CSIKSZENTMIHALIY, M. O štěstí a smyslu života. Praha: LN, 1996.
- DANZER, G. Psychosomatika. Praha: Portál, 2001.
- DE SINGLY, F. Sociologie moderní rodiny. Praha: Portál, 1999.
- DLOUHÁ, R. Výživa - přehled základní problematiky. Praha: Karolinum, 1998.
- DYLEVSKÝ, I. Somatologie. Opava: 2000.
- FIALOVÁ, L. Moderní body image - jak se vyrovnat s kultem štíhlého těla. Praha: Grada Publishing, 2006.
- FIALOVÁ, L. Wellness, zdraví a životní styl. Praha: Karolinum, 2007.
- FOJTÍK, I. Tchj-ŕi čchüan a Pa Tuan Ťin čínská cvičení pro zdraví a dobrou pohodu. Praha: Naše vojsko, 1996.
- FOŘT, P. Stop dětské obezitě. Praha: Ikar, 2004.
- FRAŇKOVÁ, S., DVOŘÁKOVÁ-JANŮ, V. Psychologie výživy a sociální aspekty jídla. Praha: Karolinum, 2003.
- HODAŇ, B., DOHNAL, T. Rekreeologie. Olomouc: Hanex 2005.
- HOGENOVÁ, A. Kvalita života a tělesnost. Praha: Karolinum, 2002.
- KEBZA, J. Psychosociální determinanty zdraví. Praha: Academia, 2005.
- KIRCHNER, J. a kol. Pedagogicko-psychologické aspekty prožitku. Ústí nad Labem: UJEP, 2005.
- KREJČÍ, M. Factors of Self-control and Self-esteem in Overweight Reduction. České Budějovice: JU, 2007.
- KREJČÍ, M. Krok k výchově, krok ke zdraví. I. díl Výchova ke zdraví a prevence obezity. České Budějovice: JU, 2008.
- KREJČÍ, M. Optimalizace denního režimu žáků mladšího školního věku. Č. Budějovice: INCA, 1999.
- KREJČÍ, M. Ověření revitalizačního pohybového programu u seniorů českobudějovického regionu. In Aktivní v každém věku (EU THENAPA II.) Olomouc: FTK UP, 2007 s. 49-58.
- KREJČÍ, M. Týden zdraví ve škole. Č. Budějovice: JU, 2003.
- KREJČÍ, M. Uplatnění jógy v resocializačním procesu dětí a mládeže. České Budějovice: PF JU 1998.
- KREJČÍ, M.: Jóga v praxi pedagoga. České Budějovice: EMGrafika 2003.
- KREJČÍ, M.: Setkání s jógou. České Budějovice: PF JU 1997.
- KŘIVOHLAVÝ, J. Psychologie zdraví. Praha: Portál, 2001.
- KUBÍČKOVÁ, M. Stáří jako životní šance. Praha: Onyx 1998.
- KUNOVÁ, V. Zdravá výživa a hubnutí. Praha: Grada, 2005.
- KURSOVÁ, V. Krok k výchově, krok ke zdraví. II. díl Edukace formou pohybu. Č. Budějovice: JU, 2007.

- LIBA, J. Zdravie v kontexte edukácie. Prešov: PF 2007.
- MAHÉŠVARÁNANDA, P.S: Jóga v denním životě. Praha: MF 2006.
- MUŽÍK, V. & KREJČÍ, M. Tělesná výchova a zdraví. Olomouc: Hanex, 1997.
- NEUMAN, J. Dobrodružné hry a cvičení v přírodě. Praha: Portál, 2000.
- PACOVSKÝ, V.: O stárnutí a stáří. Avicenum, Praha, 1990.
- PAVLOVÁ, Z. Učební texty masáže a regenerace. České Budějovice: PF JU, 1998.
- SEILER, R., STOCK, A. Psychotrénink ve sportu a v životě (přel. M. Vaněk). Praha: Olympia, 1996.
- SCHUSTER, J. Krok k výchově, krok ke zdraví. III. díl Úprava stravovacích návyků v prevenci nadváhy a obezity na ZŠ a adekvátní pohybové aktivity. Č. Budějovice: JU, 2007.
- SLEPIČKA, P., HOŠEK, V., HÁTLOVÁ, B. Psychologie sportu. Praha: Karolinum, 2006.
- TROJAN, S. Lékařská fyziologie. Praha: Grada 2003.
- VÁGNEROVÁ, M.: Vývojová psychologie. Dětství, dospělost, stáří. Praha, Portál, 2000.
- VÁLKOVÁ, H. Skutečnost nebo fikce? Olomouc: FTK UP 2001.

Učitelství a didaktika informatiky pro 2. stupeň základních škol

Požadavky na rigorózní práci

Uchazeč v rigorózní práci zpracuje závažný problém výuky informatiky nebo výuky podporovanou počítačem na základní škole. Zaměření práce předem konzultuje s vedoucím katedry.

Rigorózní práce má přibližně rozsah práce diplomové, vychází ze studia literatury a osobní zkušenosti zájemce, jež získal v pedagogické praxi. V rigorózní práci musí uchazeč osvědčit práci s literaturou, odbornými texty a cizojazyčnými prameny. Rigorózní práce musí obsahovat původní výsledky nebo originální zpracování ucelené části problematiky daného oboru. Rigorózní práce zcela kompilační, neobsahující vlastní přínos, jakož i práce bez teoretického východiska, jakož i práce pouze teoretické, bez praktického ověření, nebudou přijaty.

Rigorózní práci lze odevzdat v jiném než českém jazyce jen s předchozím souhlasem předsedy komise pro rigorózní zkoušku. Resumé rigorózní práce musí být v tomto případě zpracováno v českém jazyce.

Rigorózní práce může mít formu souboru uveřejněných prací uchazeče nebo prací přijatých k uveřejnění, který uchazeč opatří uceleným úvodem do problematiky a komentáři.

Příklady témat rigorózních prací

E-learning v kontextu současné školy.

Problémy implementace e-learningu na škole.

Systém evaluace výsledků studia informatiky na střední (základní) škole.

Zavádění počítačem podporované výuky v předmětu matematika (fyzika, ...)

Využití počítačové techniky pro handicapované.

Počítačová grafika a její místo ve výuce informatiky na ZŠ a SŠ.

Využití multimédií v procesu tvorby výukových materiálů.

Moderní programovací didaktické jazyky ve výuce programování na ZŠ, SŠ.
 Matematické metody pro programování a jejich implementace na SŠ.

Jak děti chápou počítačový text.

Moderní formy počítačových prezentací ve výuce výpočetní techniky.

Výchova mladého člověka s počítačem v otázkách morálních a etických

Využití Web 2.0 technologií pro výuku informatiky (nebo jiného předmětu)

Maturity z informatiky, porovnání s okolními státy

Kompetence absolventa 1. stupně ZŠ v oblasti ICT

Využití skriptovacích jazyků v aplikacích v oblasti výuky.

Ústní část státní rigorózní zkoušky se zaměřuje na informatiku včetně nových poznatků v oboru a teorii vyučování informatiky.

Informatika včetně nových poznatků v oboru

Požadavky navazují svou náplní na státní závěrečné zkoušky v magisterském studiu. Uchazeč o doktorát má prokázat, že nejen úspěšně rozšířil znalosti problematiky výpočetní techniky oproti úrovni magisterské, ale je schopen integrovat poznatky jak v rámci uvedeného oboru, tak i v oblasti mezioborové. Kandidát má být schopen řešit problémy v oboru též s užitím matematiky, měl by umět např. vytvářet a využívat matematické modely, využívat pokročilé techniky práce s počítačem (v oblasti zpracování dat, při programování, při práci s multimédií a tvorbě složitějších webových stránek, v oblasti digitalizace), znát principy operačních systémů a počítačových sítí. Uchazeč je dostatečně seznámen s problematikou výkonnosti, spolehlivosti a bezpečnosti počítačových systémů. Při zkoušce kladené otázky se převážně týkají tématu předložené rigorózní práce.

Teorie vyučování informatiky

Zahrnuje problematiku spojenou s výukou informatiky a výpočetní techniky s ohledem na zaměření rigorózní práce. Navazují na požadavky ke státní závěrečné zkoušce z didaktiky informatiky a zahrnují též oblasti počítačem podporované výuky jiných předmětů, informatizace školství a státní politiky v tomto směru, distanční výukové formy včetně e-learningu, jež umožní uchazeči vytvářet názory na výuku a zdůvodňovat je jak podklady ze studia, tak i z individuální zkušenosti. Při konání zkoušky se z rigorózní práce vychází a otázky jsou pokládány na základě oponentských posudků, aby se vyjasnily případné připomínky a komise se přesvědčila o kvalitě učitelské připravenosti zájemce o rigorózní řízení.

Doporučená literatura:

BENEŠ, P., RAMBOUSEK, VL., FIALOVÁ, I. *Vzdělávání pro život v informační společnosti*. Praha : PF UK, 2005.

BRDIČKA, B. *Role internetu ve vzdělávání*. Aisis, 2003.

BUREŠ, M., MORÁVEK, A., JELÍNEK, I. *Nová generace webových technologií*. Vox, 2005.

CORMEN, LEISERSON, RIVEST, STEIN. *Introduction to algorithms* (2nd Edition). Mc Graw Hill, 2001.

ČERNOCHOVÁ, M., KOMRSKA, T., NOVÁK, J. *Využití počítače při vyučování*., Praha: Pedagogika, 2001

ČEŠKA, M., RÁBOVÁ, Z. *Gramatiky a jazyky*. Brno: VUT, 1992.

DIESTEL, R. *Graph Theory*. New York: Springer-Verlag , 2000.

EGELMANN, L. *Informatik bis zum Abitur*. Paetec-Verlag, Berlin, 2002

HABIBALLA, H. *Teoretické základy informatiky*. Ostravská univerzita 2003

HENDL, J. *Přehled statistických metod zpracování dat*. Portál, 2004.

HORÁK, J. *Hardware. Učebnice pro pokročilé*. Computer Press, 2004.

CHRÁSKA, M. *Didaktické testy*. Paido, 1999.

- CHRÁSKA, M. *Metody pedagogického výzkumu. Základy kvantitativního výzkumu*. Grada, 2007
- JALŮVKA, J. *Moderní počítačové viry. Podstata, prevence, ochrana*. Computer Press, 2001.
- JIROUŠEK, a kol. *Principy digitální komunikace*. Leda, 2006.
- KALAŠ, I., BLAHO, A. Programovanie? Používanie? Porozumenie. [online] *Sborník semináře Poškole*, 1997. Znovu publikováno Metodický portál RVP, 2008. Dostupné na [www: <http://www.rvp.cz/clanek/2604>](http://www.rvp.cz/clanek/2604)
- KOFLER, M. *PHP 5 a MySQL 5. Průvodce webového programátora*. Computer Press, 2007.
- KOPECKÝ, K. *E-learning (nejen) pro pedagogy*. Hanex, 2006.
- KOVALIKOVÁ, S. *Integrovaná tematická výuka – model*. Kroměříž: Spirála, 1995.
- KŘEMEN, J. *Modely a systémy*. Academia, 2007.
- KUBEŠ, J. a kol. *Počítače ve výuce přírodních věd*. Fraus, 2005.
- MARUYAMA, H., TAMURA, K., NAKAMURA, Y. *XML and Java(TM): Developing Web Applications*. Amazon Com, 2006.
- MATOUŠEK, J., NEŠETRIL, J. *Kapitoly z diskrétní matematiky*. Praha: Karolinum, 2000.
- MUELLER, S. *Osobní počítač. Nejpodrobnější průvodce hardwarem PC*. Computer Press, 2001.
- MURRAY, J., VANRYPER, W. *Encyklopedie grafických formátů*. Computer Press, 2005.
- NAVRÁTIL, P. *Počítačová grafika a multimédia*. Computer Media, 2007.
- PASCH, M. *Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině*. Portál, 2005.
- PINKER, J. *Mikroprocesory a mikropočítače*. BEN – technická literatura, 2004.
- PŮLPÁN Z. *Základy sestavování a vyhodnocování didaktických testů*. Hradec Král. 1991.
- Rámcové vzdělávací programy pro základní vzdělávání, pro gymnázia*. MŠMT, 2006.
- SAK, P., SKALKOVÁ, J., MAREŠ, J. *Člověk a vzdělání v informační společnosti*. Portál, 2007.
- SCHUBERT, S., SCHWILL, A. *Didaktik der Informatik*. Heidelberg: Spektrum Akademischer Verlag, 2004
- SKOČOVSKÝ, L. *Computer science enjoyer*. [online] Brno: Skočovský, 2007. Dostupné na [www:<http://www.skocovsky.cz>](http://www.skocovsky.cz)
- Současné učebnice informatiky pro základní a střední školy (české, slovenské).
- STALLINGS, W. *Operating Systems*. Prentice Hall, 2001.
- TŮMA, T. *Počítačová grafika a design*. Computer Press, 2007.
- ZELINKOVÁ, O. *Pedagogická diagnostika a individuální vzdělávací program*. Portál, 2007

Učitelství a didaktika fyziky pro 2. stupeň základních škol

Příklady témat rigorózních prací:

Počítačové modelování a jeho využití při výuce fyziky na SŠ

Počítačem podporovaná výuka fyziky na ZŠ

Výuka fyziky a rozvoj tvořivosti

Komparace výuky fyziky v ČR a vybraných státech EU

Rozvoj praktických dovedností žáků - frontální experiment při výuce fyziky

Soubor obrazových doplňků pro výuku fyziky

Prožitková pedagogika a výuka fyziky na různých typech škol

Interaktivní učebnice a jejich zařazení do výuky fyziky

Péče o nadané žáky (fyzikální kroužky, fyzikální olympiáda)

Ústní část státní rigorózní zkoušky se zaměří na (a) didaktiku fyziky v souvislostech obecné a moderní fyziky a (b) na vybranou partii obecné resp. moderní fyziky.

Odborné zaměření – uchazeč prokáže hlubší znalosti vybrané partie zvoleného vědního oboru.

Teorie vyučování fyzice – uchazeč prokáže znalost současných vývojových trendů v pedagogice a jejich aplikace do didaktiky fyziky. Naváže na analýzu problematiky řešené v rigorózní práci.

Doporučená literatura:

Blatt, F.: *Modern Physics*. New York 1992.

Dořák, L. a kol.: *Lze učit fyziku zajímavěji a lépe?* Praha, Matfyzpress 2008

Fenclová, J.: *Úvod do teorie a metodologie didaktiky fyziky*. Praha, SPN 1982.

Fenclová, J.: *Didaktické myšlení a jednání učitele fyziky*. Praha, SPN 1984.

Feynman, R. P. a kol.: *Feynmanovy přednášky z fyziky*. Bratislava 1980–1990, Praha 2001.

Hajko, V. a kol.: *Fyzika v experimentoch*. Bratislava, Veda 1987.

Halliday, D., Resnick R., Walker J.: *Fyzika*. Praha, Prométheus 2001.

Horák, Z., Krupka F.: *Fyzika*. Několik vydání, Praha, SNTL.

Janás, J., Trna, J.: *Konkrétní didaktika fyziky I*, MU Brno 1996

Janás, J., Trna, J.: *Konkrétní didaktika fyziky II*, MU Brno 2005

Kašpar, E. a kol.: *Problémové vyučování a problémové úlohy ve fyzice*, SPN Praha, 1982

Kašpar, E. a kol.: *Didaktika fyziky - obecné otázky*, SPN Praha, 1976

Kolářová, R. a kol.: *Příručka pro učitele fyziky na ZŠ s náměty na tvorbu ŠVP*. Praha, Prométheus 2006

Lepil, O., Svoboda, E.: *Příručka pro učitele fyziky na SŠ*, Praha, Prométheus 2007

Mechlová, E.: *Skupinové vyučování ve fyzice na základní a střední škole*, SPN Praha, 1987

Půlpán, Z.: *Základy sestavování a vyhodnocování didaktických testů*. Hradec Král. 1991.

Svoboda, E., Kolářová, R.: *Didaktika fyziky základní a střední školy*, MFF UK Praha 2006

Volf, I.: *Metodika řešení úloh ve středoškolské fyzice*. Hradec Králové, MAFY 1997.

Volf, I.: *Metodika řešení úloh ve výuce fyziky na základní škole*. Hradec Králové 1997.

Současné učebnice fyziky pro základní a střední školy.

Časopis „Matematika a fyzika ve škole“

Časopis „Školská fyzika“

Časopis „Rozhledy matematicko-fyzikální“

<http://fyzweb.cuni.cz/>

Učitelství a didaktika technické výchovy pro 2. stupeň základních škol

Příklady témat rigorózních prací:

Počítačem podporované konstruování ve vyučování

Technická kreativní tvorba a její výuka

Komparace výuky technických předmětů v ČR a ve světě

Rozvoj specifických způsobilostí v praktických činnostech

Využití problémových metod a problémových situací k rozvoji technického myšlení žáků

Práce s nadanými a problémovými žáky v praktických činnostech

Ústní část státní rigorózní zkoušky se zaměří na (a) didaktiku technické výchovy se zaměřením na technické materiály, jejich zpracování, konstrukce a elektrotechniku a (b) na vybranou partii technických materiálů, jejich zpracování, konstrukcí, nebo elektrotechniky.

Teorie vyučování technické výchovy – uchazeč prokáže způsobilost orientovat se v aktuálních, účinných a v praxi použitelných didaktických metodách a v jejich použití ve výuce technické výchovy.

Doporučená literatura k teorii vyučování technické výchovy:

BELZ, H., SIEGRIST, M.: *Klíčové kompetence a jejich rozvíjení*. Praha, Portál, 2001. ISBN 80-7178-479-6.

ĎURIČ, M.: *Technická gramotnost, nevyhnutelná součást všeobecného vzdělání žiakov v 21. století*. Bratislava, Metodicko-pedagogické centrum, 2003. ISBN 80-0852-186-7.

FRIEDMANN, Z.: *Didaktika technické výchovy*. Brno, PdF MU, 2001. ISBN 80-210-2641-3.

KALHOUS, Z., OBST, O.: *Didaktika sekundární školy*. Olomouc, UP, 2003. ISBN 80-244-0599-7.

KALHOUS, Z., OBST, O.: *Školní didaktika*. Praha, Portál, 2002. ISBN 80-7178-253-x.

KROPÁČ, J., CHRÁSKA, M.: *Výchova v obecně technických předmětech*. Olomouc: UP, 2004. ISBN 80-244-0897-x.

KROPÁČ, J., KROPÁČOVÁ, J.: *Didaktická transformace pro technické předměty*. Olomouc, UP, 2006. ISBN 80-244-1431-7.

KROPÁČ, J. a kol.: *Didaktika strojírenských a elektrotechnických předmětů*. Olomouc, UP, 2002. ISBN 80-244-0561-x.

FRIEDMANN, Z.: *Specifika didaktiky vyučovacích předmětů technického a informačně technologického charakteru*. In *Oborové didaktiky v pregraduálním učitelském studiu*. Brno, PdF MU, 2004, ISBN 80-210-3474-2.

KROPÁČ, J. a kol.: *Didaktika technických předmětů*. Olomouc, UP, 2004. ISBN 80-244-0848-1.

SPOUSTA, V.: *Vádemekum autora odborné a vědecké práce*. Brno, MU, 2000. ISBN 80-210-2387-2.

KOPL, P. - SPĚVÁČEK, J.: *Kreativita a její rozvoj*. Praha, Computer Press, 2004. ISBN 80-251-0457-5.

DRASTÍK, F.: *Technické kreslení I.*, Montanex, Ostrava-Mariánské Hory, 2005, ISBN 80-7225-013-2

PRŮCHA, J.: *Vzdělávání a školství ve světě – základy mezinárodní komparace vzdělávacích systémů*, Portál, Praha, 2000, ISBN 80-7178-290-4

ŠŤASTNÝ, J. a kol.: *Manuál technické dokumentace*. Č.Budějovice KOPP 2004, ISBN 80-7232-223-0

MACEK, K., ZUNA, P.: *Nauka o materiálu*. Praha, ČVUT, 2003.

RAUNER, K.: *Základy elektroniky*, skriptum. ZČU, Plzeň 2001.

JANČÍK, L.: *Části a mechanismy strojů*. ČVUT FS. Praha. 2004

DACEY, J. S., LENNON, K.H.: *Kreativita*. Praha, Grada 2000

Učitelství a didaktika chemie pro 2. stupeň základních škol

Rigorózní práce ve výše uvedeném oboru musí

- a) být původním sdělením přínosným pro oblast teorie či praxe výuky chemie na 2. stupni ZŠ, resp. obecně pro oblast vzdělávání v chemii pro odpovídající věkový stupeň žáků,
- b) obsahovat originální výsledky základního či aplikovaného výzkumu nebo jiné badatelské činnosti v dané oblasti,
- c) splňovat formální požadavky kladené na gradační práce.

Rigorózní práce je předkládána jako soubor alespoň tří publikovaných článků s komentářem.

- d) tyto články musí mít související tematiku;

e) alespoň jeden z nich musí splňovat podmínky uvedené v bodech a) a b).

Dále musí:

1. být články obsahově ucelenou studií (nikoli krátkým sdělením),
2. být publikovány v recenzovaném vědeckém nebo odborném časopise nebo v recenzovaném konferenčním sborníku,
3. alespoň na dvou z nich mít uchazeč nejméně nadpoloviční autorský podíl (doložený vyjádřením spoluautorů).

Ústní část rigorózní zkoušky je orientována na přehled chemie a didaktiku chemie pro ZŠ.

Tématické okruhy otázek ke zkoušce z chemie nejsou explicitně stanoveny. Otázky zkoušky jsou zadávány návazně na tematiku rigorózní práce a ověřují, zda má uchazeč znalosti širšího odborného zázemí a teoretických souvislostí problematiky v rigorózní práci řešené.

Učitelství a didaktika psychologie pro střední školy

(určeno pro absolventy magisterského dvouoborového studia psychologie)

Rigorózní práce musí být relativně nezávislým výzkumným sdělením napsaným ve shodě s „Publication Manual of the American Psychological Association (6th Edition).“ Využit rovněž lze významně (metodologicky či empiricky) dopracovanou diplomovou (magisterskou) práci. Doporučuje se konzultovat problematiku s vedoucí katedry pedagogiky a psychologie. Zaměření rigorózní práce by mělo být cíleno do oblasti edukace (pedagogicko psychologicky) či didaktiky v psychologii. Výjimečně lze jako rigorózní práci přijmout komentovaný soubor nejméně tří souvisejících článků publikovaných v domácích či zahraničních recenzovaných časopisech.

Ústní část rigorózní zkoušky je zaměřena na **přehled psychologie a didaktiku psychologie**. Předpokládá se, že uchazeč ovládá metody vědecké práce a o zejména ty, které korespondují s jeho rigorózním spisem. Tématické okruhy otázek ke zkoušce z jednotlivých oborů nejsou explicitně stanoveny. Otázky jsou zadávány v návaznosti na tematiku řešenou v rigorózní práci a ověřují širší odborné zázemí a znalost teoretických souvislostí uchazeče.